

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Pénteken Julius' 19-dik napján, 1816-dik esztendőben.

B é t s.

Ő Cs. K. Felsege kegyelmesen méltóztatott *Rénát* ő Cs. Fő Hertzegségénél *Camerariusi* hivatalban lévő *Eszterházy Mihály* urat, ezen hivatalában is meghagyván, a' Cs. K. Udvari Közönséges Kamaránál fizetés nélkül való Udvari Secretariussá nevezni, 's néki ezen rangot az 1813-ik esztendő Márziusának 12-dik napjától fogva, különös kegyelmességből megadni.

Nagy Britannia.

A' *Minerva* nevű hajó *Bengalából* Febr. 29-dikén evezvén-el, Jun. 29-dikén kötött ki *Brightonhoz*. Aprilisben *Sz. Helena* mellett evezvén-el oda kikötött. Az útasok, a' kik ezen hajón Napkeleti Indiából Európába jöttek, többire mind látták Bonapartét, ki is friss jó egészségben lévén, minnyájokat legnagyobb illendőséggel fogadta. Legkissebb nehézség nélkül bécotsátotta őket minnyájokat magához, 's egy szó panaszt sem hallott a' szájából senki. Beszélgetés közben semmi *interessans* dolog elő nem fordult, melynek azzal vetett véget Bonaparte, hogy jó utat kívánt az útasoknak Anglia felé.

Abbol a' *Victory* nevű Lineahajóból, mellyen *Nelson* mint Admirális ülni szokott volt, egy darab fát kivágtak, és többákpiksist tsinálnak belőlle a' két új házas Princz', úgymint a' Princz *Koburg* és a' *Gloucesteri* Hertzeg' számára.

A' *Sommersetshirei* vidékekről kedvetlen támadásokat illető hírek érkeztek Londonba, mellyek a' *Bathi* környékeken,

Frome és *Loughborough* nevű helységekben ütettek ki. *Frommében* még a' vidéki lovasságot is visszanyomta vala már a' larmázó sokaság, 's a' vezér tisztet megsebesítette. Egy Dragonyosokkal álló tsoport verte végezetre szélyel a' támadókat. *Loughboroughban* sok szövő és egyéb féle maschinákat össze rontottak a' nyughatatlanok. A' *Bathban* őrizeten álló lovasság parantsolatot kapott, hogy fogjon fegyvert.

Erre a' támadásra a' krumplinak valamivel való megdrágulása szolgáltatott okot. Oberster *Wikham* az a' tiszt a' ki megsebesedett, 7 vagy 8 lovas katonákkal egygyütt. Kövel sebesítették - meg őket.

Junius' 22-dikén irta a' *Bristol*i újság, hogy ott az azelőtt való éjjel nagy ijedséget okoztak a' lármatrombitaszó és a' férevertett barangok, a' melyre egy *Trowbridgéből* oda küldetett és segítséget kérő posta adta az alkalmatosságot, minthogy a' sokaság ott is összszeregelvén már sok tsint követett vala el, és néhány fabrikát össze rontott. A' katonaság azonközben még azon éjjel kiment *Bristolból* a' larmázók ellen, 's őket eloszlatván a' tsendességet helyre állította.

Irlandiában a' *Clare* nevű Grófságban még meg nem szüntek a' népnek nyughatatlan mozgásai.

Irtuk, hogy azok az öt bünösök, a' kik *Elyben* halálra ítéltettek 's meg is ölettettek, a' tómlötzen halálok' órája előtt egy irást készítettek légyen. Ez az irás ily érzékeny kifejezésekből áll: —“

„Mi, a' ti szegény, szerentsétlen és szenvedő teremtestársaitok, engedelmet kérünk arra, hogy halálunk előtt, annak az ítélletételnek igazságos volta felől, a' melly minket az általunk elkövetett erőszakoskodásokért halálra kárhoztatott, a' közönség előtt utolsó vallást tehessünk, remélvén, hogy ez, mind azokra nézve, a' kik minket látnak, vagy felöllünk hallanak, a' hasonló tselekedetekről való megintés gyanánt fog szolgálni. Mi megesmérjük a' mi bűneinket átaljában, 's azokért tiszta szívvel bocsánatot kérünk az istentől, hathatósan remélvén, hogy a' Mindenható nekünk, a' Megváltónak véghetetlen érdemeiért, a' mi drága és halhatatlan lelkünket kegyelmesen magához fogja venni, ha szintén mi annak idvességéről gondoskodni éppen ezen utolsó szempillantatig elmúlattuk is; hathatósan esdekelvén a' Mindenhatónak, hogy a' jelenlévő életben minden szenvedéseinket reánk kibotsátván, bennünket a' jövő életben mind azoktól oltalmazzon meg. Mi minnyábotokat megintünk, hogy azokat a' bűnöket kerüljétek el, a' mellyek bennünket erre a' helyre hoztak. —

„Minden hitetlenséget és bűnt kerüljétek, kivált a' szitkozódást, részegeskedést, a' vasárnapnak megrontását, és el ne mellőzzétek gyalázatosan a' ti lelketek idvezítésére szolgáló kegyelem' eszközeit, mellyek a' Kristus' érdemei által szereztek. Legnagyobb sürgetéssel ajánljuk, hogy a' közönséges istentiszteleteken, kivált vasárnapokon, megjelenjétek. Kérésünk által kényszerítjük minden barátainkat és ismerősseinket, hogy bűneiknek megbánását ne halaszszák halálos ágyokig, hogy az isten, a' kit egészséges és erős állapotjokban elmellőztek, mint minden másoknak is, a' kik idvességeket elmellőzik, hozzájuk is így ne szolljon: Minthogy én benneteket kivlak, és ti nem akartok; én kiterjesztem kezeimet, és ti arra semmit nem ügyeltek; tanátlásaimat füleitek mellett elbocsátjátok, 's fenytékeimmel nem gondoltok: én is

nevetek a' ti veszedelmeteknek idején, 's tsuffollak benneteket mikor a' félelemnek ideje eljő. —

„*Dennis. Beamis. South. Crow. Harley.*

Londonban Bektive nevű fiatal Lordot 10,000 font Sterlingre (valami 110,000 forintra) büntetett az ítélőszék Jun. 29-dikén, azért, hogy Lord *Beresford Tamás Györgnnek* feleségével olyan esmeretséget folytatott, a' mellyet tilalmaznak a' törvények.

Az úgy nevezett Déli tengeren nagyon foganatos volt az Ánglus Missionariusok' munkája. *Otaheite* mellett *Eyme o* szigetén mind megtérítették a' lakosokat a' kereszténységre. A' pogánypapok magok öszeégették hálványaikat. Több mint 600 fiatalok járnak oskolába a' Missionariusokhoz.

Julius' 1-ső napján nagy udvarlás lévén a' Régens Princznél, Lord *Wellington* is, a' ki ezen napokban Párisból Londonba vette útját, jelen volt ezen udvarláson, 's két óráig tartó audientzián volt a' Princznél, melly után a' hadi Cancellariába ment. Az udvarlás után titkos tanács tartatott, melyben most legelőször jelent-meg Princz Koburg, 's ekkor tette-le a' szokott hitet is. — (Ezen tikkely mellé, ott, a' hol *Wellingtonrol* van szó, azt a' megjegyzést teszük némely újságiróink, hogy a' *Londoni Kurir*, a' maga Julius' 1-ső napján kiadott darabjában, az ő Párisi (noha némelykor igen bizontalan) levelezői után egy igen rettenetes özszeesküvésnek kitudódásáról készell, melly által arra az irtóztatóságra lett volna a' czélzás, hogy Junius' 25-dikén éjjel Hertzeg *Wellington* Párisban a' maga szállásán fényes bált adván, 's itt a' Királyi familia is jelen lévén, ezen alkalmatossággal, velle egygyütt az egész Királyi familia a' levegőbe felvettették. Megígérte a' nevezett Kurir' levelezője, hogy közéletbről bővebb tudósítást fog ezen tárgy felől tenni).

Lord *Exmouth*, mint az újabb levelek erőssítik, újabb rendelkezéseket kapott, melyek szerint egy hadi hajós sereggel, a' melly 5 Linea és több könnyű hajókból áll, a' Középtengerre ismét vissza fog evezni, hogy az Algíriai tolvaj Fejedelmet, a' velle való alkudozás helyett, inkább letzkézze meg. — A' *Globe* nevű Anglus újság szerint ez a' Lord *Exmouth* igen nevezetes jelentéseket vitt Londonba az Afrikai partokról egy főszemélyeránt, melyek szerint azok a' fontos levelezések, melyeknek nem soká lejendő kihirdettetése felől a' Londoni Kurir a' minap előre való ígéretet tett vala, két igen fő személyeknek egymástól lehető elválásokat illetik.

A' Régens Princz Julius' 2-dikán a' Parlamentum' házait, egy beszéd által, tulajdon maga, bérekesztette.

Az Anglusok oly nagy számmal útoztak mostanság Frantzia országba által, hogy *Dovernél* átaljában százza tették azoknak a' számát, a' kik egyegy nap onnet által indúltak.

Londonban a' *Tamesis* vizén nem régg' nevezetes próbát tettek sok nézőknek jelenletében egy új találmánnyal, az úgy nevezett *buvár harangal*. *Fischer* nevű ember lement velle a' víznek fenekére, és egy órát töltött el a' víz alatt. Egészsen meggyőzte magát a' felől, hogy a' találmány minden próbát kiáll, és hiba nélkül való. Mikor mindent elvégzett, jelt adott a' víz' fenekén, és épségben felvonatta magát a' víznek színére. Későbbre még egyszer próbát tett *Fischer* ugyan ezen maschinával 27 lábnyom mélységű vízben, de már most két matrózoknak 's magának a' buvárharang' készítőjének *Popének* társaságában. Mind ezek fél óráig jártak a' víz' fenekén elé 's hátra legkissebb alkalmatlanságnak érzése nélkül. A' maschinára egy úgy nevezett ökörszem van alkalmaztatva, melynek segedelmével minden tárgyakat tisztán meg lehet esmerni a' víz alatt. Egy vas lajtorját hoztak fel magok-

kal a' víz' fenekéről, melynek, mint látszott, régen kellett ott heverni. Mikor valamely jelt akartak adni, csak a' harang' oldalát ütötték meg egy kalapátsal, melynek hangját jól meghallották a' vízen kívül levők.

A' Párisi békesség után sok olyan tobákpiksist vittek Frantzia országbol Angliába által, melyeknek némelyikén, külső vagy belső fenekén, külömbkülömb botránkozató figurák szemléltettek. Ezen botránkozás' kövének elbárittatása végett Londonban egy botos ellen pert indítottak, azért, hogy két ilyen piksisnek eladásán, melyek között egygyiket 30, a' másikat 60 garasokon adta vala el, rajta érték, 's 110 forint birságfizetésre 's egy hónapi fogásra ítélték, pedig igen szegény leány.

T i r o l i s.

A' *Salzburgi* közönséges levelekben Julius' 6-dikán iratik, hogy, mint sok más országokbol jövő tudósítások panaszkodnak az időnek kedvetlen járásáról, úgy még mind addig azon vidékeken sem volt semmi nyár; az esső a' térségeken, a' hő pedig a' hegyeken majd minden nap' esett. Az úgy nevezett apró gabona, melynek a' búza, árpa, zab, és rozs; jól mutatják magoknak, hanem még ezeknek is szép napok kívántattak, hogy megérhessenek; a' mi pedig a' nagyobb gabonát illeti, melynek itt a' kukuritzát (törökbuzát) nevezik, ez úgy elkészt, hogy ennek elkészülhetéséhez 's megéréséhez semmi reménség nem lévén, ezt a' gazdák sok helyeken kitepték, a' marhával megetették, 's haritskát (hajdenát) vetettek helyébe. —

Cseh Ország.

Cseh Országban a' tavasz kezdetén igen szomorúak voltak az emberek, mivel az őszi vetés nem nagy reménységet mutatott a' bő aratásra, és ha úgy maradt volna, közép szerű is alig lett volna, de Május' hónapja, melynek ugyan első fele hideg volt, de második fele, az Isteni Gondvise-

és után, úgy meg javította, hogy ha az Isten valami veszedelmet rá nem ereszt, és meg tartja, mind az őszi, mind a' tavaszi életre nézve, bő aratást reménylünk.

A' szőlő közép szerű terméssel bisztat Melnik körül, gyümölts ez idén nintsen. — Ezen Jnniusnak 14-dik napjától fogva minden nap nagy zápor esők járnak, mely miatt a' szénát nem takaríthatják, pedig az idén a' rétek gazdagok fűvekkel.

Orosz Birodalom.

Különös, hogy Európának délrefekvőbb részein még ma is a' kedvetlen hideg napokért panaszkodnak az emberek, az Orosz birodalomból érkező tudósításokban ellenben még a' Petersburgi vidékekről is az iratik, hogy ott a' Juniusi napok szép melegek és szárazók, 's minden oda való termések legszebb virágzásban voltak. A' Reaumur' mérőze, árnyékban, 20 grádusú középmeleget mutatott. Így van a' dolog ezen birodalomnak több más részein is, mint több helyekről érkezett tudósítások bizonyítják.

Dánia.

A' *Dániai* tudósítások nem ditsekesznek azokkal a' Juniusi meleg napokkal, mellyek az idén az *Orosz* birodalomban jártak. Még *János* napjakor nem lehetett ért epret kapni a' *Dániai* kertekben, melyhez hasonlóra nem emlékeznek a' lakosok.

Dániában kedvetlenséggel tapasztalják az önnön magok' gyilkosainak szaporodását. Hiteles számbavétel mutatja, hogy 1765-től fogva 1790-ig 181—1790-től fogva 1795-tig 209—1795-től fogva 1800-zig 261—és 1800-tól fogva 1805-tig 319 ember ölte-meg ott maga magát. Ily mértékben nevezedett ezeknek száma azolta is.

Olasz Ország.

Junius' 30-dikán reggel elutozott vala a' *Pármai* Hertzegné, sub incognito, *Modenába*, *Maria Beatrix* ő Királyi Hertzegaszszonyságának költsönös meglátására, ki is ugyan azon hónapnak 25-dik napján ő Császári Hertzegaszszonyságát *Pármában*

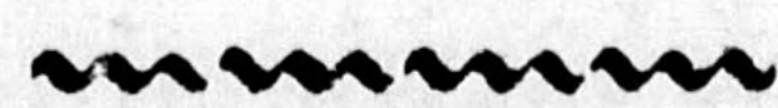
meglátogatta vala. *Modenábol* még azon éjjel vissza indult a' Csász. Hertzegaszszony *Párma* felé.

A' *Pármai* újság nemigaznak lenni nyilatkoztatja azt a' hírt, mellyet a' *Luganói* újság a' *Pármai* Hertzegnének *Bétsbe* lejendő útozásáról elterjesztett vala.

Frantzia Ország.

Generális *Wilsonnak* a' felesége egy darabig terhes betegségben lévén, az Országlószék megengedte vala *Wilsonnak*, hogy a' fogházból a' betegnek szállására kimehessen 's ott is maradhasson, oly feltétel alatt, hogy megigéri, hogy azon házan, melyben a' felesége fekszik, kívül nem fog menni. *Wilsonné* már meggyógyult, és *Wilson* azonnal önként vissza ment a' fogházba: hanem a' folyó *Julius*' 24-dikén már különben is elvégződik az ő három hónapi fogsága.

Corbeilben egy templomnak a' Kántorját három hónapi fogságra és 50 Frankbirságfizetésre ítélte az odavaló ítélőszék, azért, hogy a' templomban így énekelte: *Domine salvum fac imperatorem* (a' regem helyett).

Folytatása az 1816-béli Patrióták' perének: —

Junius' 18-dikán egy orvosi bizonyoságtételnek feiolvastatásán kezdődött az ülés, melly arról tett nyilatkoztatást, hogy *Pleigniernek* semmi baja nints: ki is ehezképpest előhozattatván, az Elölülő által minden módon sürgettetett, hogy kevés szókkal adja elő, hogy mi volt légyen a' plánuma. Minden következés, így szollott az Elöl Ülő valamelly előre való fundamentumot teszen-fel; a' ki egy proklamátziót készít, melynek értelme egészen világos; a' ki egy kerülő irásban (a' *Notában*) a' *Bourbonok'* kioltatásáról beszél: annak lehetetlen valami plánumának nem lenni." — *Pleignier* azt felelvén, hogy néki semmi plánuma nem volt, kérte a' bírakat, hogy egy irást olvasson-fel, melyben min-

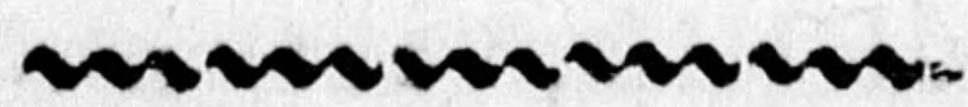
denek előfordúlnak, a' miket ő tselekedett. — Pleignier már tette volt még egyszer ezt a' projektumot, hanem a' törvényfolyás' rendje ellen való dolog lévén az, hogy az alatt, míg valamely bünösnek kikérdezte-tése tart, írott előadások olvastassanak-fel, tehát nem lehetett teljesíteni a' kívánságát. Az egygyik Esküdt azonközben azt mondván, hogy az Elöl Ülő az irást vegye - el 's elolvassá, hagyja-ki a' mi a' bünösnek védelmére szolgál, a' tsupa dolgot pedig mondja-elő belőle. Ez meg is történt, 's az irás' főbb foglalatja ennyiben állott: Engemet a' Király' élete ellen való özszeesküvéssel vádolnak, én azonközben semmi egyéb vallást nem tehetek, hanem hogy a' proklamációt csináltam, és azt Carbonneau leírta. Hogy én az előkikérdeztesben azt mondtam, hogy ő részese volt a' dolognak, e' tsak azért történt, hogy az elmém zürzavarban volt, és az én emlékezetem igen rövid. Carbonneau és Tolleron semmik ebben az egész szerentsétlen historiában. Az én egész kívánságom tsak az, hogy feleségemmel és gyermekeimmel egygyütt szabadságot kaphassak a' Frantzia országból való eltávozásra. Vajha ez az áldozattétel meggyőzné az Országlószéket a' felől, hogy én neki ártani soha nem akartam. Szánakozást érdelek inkább mind gyaláztatást. — A' Kir. Prokurator erre azt a' megjegyzést tévén, hogy Pleignier fontos dolgokat szándékszik felfedezni, ez e'képpen szollott: — *Jaj Uraim, ha én ezekről beszélni akarok, így nékem tsak a' Királyal lehet beszélni.* —

Tolleron behivattatván ilyen vallást tett: Én semmi részt nem vettem az özszeesküvésben, tsak egy *Szabad Kőmivesi* vagy *Demokratái* petsétet metzettem vízmérték (három szegletű) figurában. Mikor azt kívánta Carbonneau, hogy ajánljak neki valamely nyomtatót, én Renaudiert ajánlottam neki, ki az *interregnum* alatt a' revolúziós énekeket nyomtatta; de a' ki nékik nem tettvén azért, hogy igen szegény

lévén, őket béáruhatná, tehát ekkor *Charles* javasoltam nékik, a' ki által Carnot dolgoztatott volt Ministerkorában 's a' kikövetkezőképpen az ő részire is tartozott. Charles elébb vonogatta, de azután reá vette magát. Carbonneau nékem szüntelenül a' Pleignier' fő rangú czimborássairól 's egy nagy Hatalmasság által való segítettéséről beszéllett: hanem későre tsakugyan tudtomra adta, hogy tsak egyedül Pleignier legyen a' társaság' feje. E' szerént te engem' ugyan szép historiába vontál belé, így feleltem én; de szerentsémre nem tettem benne egyebet, hanem tsak egy petsétet metzettem, a' melly semmit sem jelent. — Az én állapotom más, így felelt Carbonneau, 's éppen ezért akarok valamely komédiás társaságba lépni. — Egyéberánt, így végezte szavait Tolleron büszke hangon, én harmintz esztendő ember vagyok, a' revolúziónál egyebet nem esmerek, gyermekémetől fogva nem tanúltam egyebet, hanem tsak a' Monarkhiai Országlástól való irtózást. — Itt félbe szakasztotta Tolleront az Elöl-Ülő, azt mondván, hogy ha így beszél, veszedelemnek örvényébe ejti magát. — Tolleron: Én, úgymond, tsak gyermekségembéli gondolkodásom módjáról szollottam. Ha a' Királynak visszatérését örömmel nem szemléltem, a' természet szerint való dolog volt; az ablakaimat behajgálták 's magamat *Bonapartistának* tsufoltak, azért, hogy azokat meg nem világosítottam, pedig nem világosithattam meg, mert nem voltam otthon. — Elöl-Ülő: Tehát ablakainak behajgáltatásáért a' Thüilléria' kastélyán akarta boszszúját állani? — Tolleron: Hogy a' Thüilléria' kastélyának felvettetésére legyen célzás, én azt nem gondoltam; tsak azt gondoltam, hogy ez is olyan revolúzió leszen, a' milyeneket mi 25 esztendőknék eltelése alatt ily sokakat láttunk.

Charles előállittatván így beszéllett: Hozzám egy esmeretlen hozta már kiszedve a' proklamációjának egygyik tábláját egy Car-

Bonneautól való czédulával egygyütt, oly kéreessel, hogy azt nyomatassam-ki. Ezt tselekedni nem akarván, a' táblát ismét bépakkoltam, megpétsélttem, és *Lefrankot* (az építőmestert) kértem, hogy vigye-el azt Pleignierhez. *Lefrank* tehát nem tudhatta, hogy mi van a' pakétba. — *Carbonneau*: Betületekre erőssítem, hogy az igasságtól csak akkor térék-el, mikor azt látom, hogy az által elvádoltatott bajtársamnak feloldoztatathatasát véghez vihetem, ha mindjárt életembe kerülne is. — *Lefrank* megszollittatva az Elöl-Uló által, hogy egy Építőmesterlétire ugyan hogy avathatta magát ezen dologba; nem tudja-e mit tegyen egy revolúziós munkába avatkozni? *Lefrank* így felelt: Nincs nekem ezen emberekhez semmi közöm; csak *Charlest* akarom, éránti viseltető baratságból, a' proklamátzióuk kinyomatásától eltartóztatni, így elegyedtem a' dologba; az én dolgom a' *Hydraulica*, most is hasznos machinát találtam-fel. — (Folytatása a' jövő árkusban következik.)

Addig is, még ezen processusnak leírását elvégezhetnék, most még azt említjük, hogy az ítélet ezen bűnös Patriotákra Jul. 7-dikén kimondatott, és ennyiben áll: *Pleignier*, *Carbonneau*, és *Tolleron* halálra ítéltettek. Egy ingben, mezitláb', és fekete posztóval bétakart fővel, a' vesztő helyre kivitetnek, 's az ott felállítatva lévő vesztő alkotmányon a' népelőtt állanak mind

addig, míg az ítélet felolvastatik; az után jobb kezek elvágattatván végezetre a' gillotina által az életből a' halálra által mozdítatva. — *Charles*, *Pikardie*, *Lefrank*, *Desbaunes*, *Dervin*, *Lebrün*, *Varin*, *Lascaux*, deportáltak. — *Oseré Henrik* 8, *Oseré Jakab* 5, *Sourdon* 10, *Descubes* 10, *Gonneau* 10, *Bonnassier* (az öreg) 8, *Bonnassier* (a' fiu) 6, és *Philipp* 10, esztendőre fenytő házbéli fogságra vitetnek, 's az oda való bévitetés előtt, egy óráig a' pellengéren állanak. — *Cartier* 5 esztendőig való fogságra, 50 Frank birsághizetésre ítéltetett; ezenkívül 2. esztendő alatt fizetésének egyharmadát is elveszti. — Azok, a' kik fenytőháza vitetnek, onnét való kijövetelek után 1000 Frank *Cautziót* tartoznak letenni. — A' processusra való költséget általjában minnyájok megfizetik. — Feloldoztatnak: *Bellaguet*, *Oseré Emanuel*, *Dietrich*, *Lejeune*, *Houzeau*, *Garnier*, *Planszon*.

T u d ó s i t á s.

Az Alábbirtnál egy egész Typografia' fel-állítására való mindenféle, jó 's többnyire új Görög betűk, valamint szép új kotta-betűk is matritzekkel egygyütt, találtatnak oltsó árron el-adni, vagy más kopott 's haszonvehetetlen betűkkel el tserélni.

Béts, Juliusban 1816.

Ns. *Haykul Antal*,
priv. Typografus; lakik
a' városban, Katzensteig
Nro. 518.

Julius' 16-dik napján Száz forint Huszaspénzért; Váltótzédulában 277 7/8 forintot — egy Császári aranyért 12 fl. 54 kr. — egy Hollandus Aranyért 13 fl. 6 krt.

Jul. 17-dik napján 100 forint huszas pénzért; Váltótzédulában 280 5/6 forintot. — egy Császári aranyért 13 fl. 2 kr. — egy Hollandus aranyért — fl. — krt.

Jul. 18-dik napján 100 forint huszas pénzért; Váltótzédulában 179 5/8 fl. — egy Császári aranyért 13 fl. 2 kr. — egy Hollandus aranyért 13 fl. 12 kr. adtak.

Megjegyzés. — Mikor a' Császár vagy Hollandus arany' betse feltéteve nintsen, csak azt jelenti, hogy akkor az olyan aranypénz nem fordult elő a' Bórsében. Akkor nem volt vásárlója.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

A' Pesten Julius' 13 - dik napján költ levelekben ezeket írják: —

Nálunk a' Medárd napja után következett 40 napok a' köztartás szerént tsakugyan kissebb nagyobb esőzésekkel multak. Tegnapelőtt nagy dörgés és jégeső volt.

Pest, Báts, és Fehér Vármegyékben a' Búza hol többet hol kevesebbet megromlott a' télen által: de a' tavaszi vetés igen szép. Gömör Vármegyében a' Búza is igen jó. — Abaujban majd eső sem volt: noha a' szomszéd tájakon inkább a' tiszta idő ritka. Ugyan Ungvár és Beregh Vármegyékben a' tavasz és nyár' eleje sok és ártalmas esőkkel mult el.

Beszterczén még Aprilis 25-ikén meghalt az ottani Káptalannak igen érdemes Tagja, Fő Tisztel. *Benedikt Domonkos* Lector Ur, kinek szelid indulatja, 's mindekeránt valónyájas maga viselete közönséges szeretet; messze terjedő tudománya, 's éles elméje nagy tiszteletet szerzett. —

Rosnyón Fő Tisztelendő *Bárdy Ádám* Prépost Urat, már 80 esztendő's férfiút, Ő Felsége Pharai Püspöki titulussal tisztelt meg. Fő Tiszt. *Szentessy János* Ur, a' Custosi székbe lépett, 's egyszersmind az új Püspöki Seminariumban Rectorrá, 's Theologia Professorává tétetett. *Dobiás Mátyás, Schwartz Aloiz* és *Pogány Albert* Plébánus Úrak tiszteletbeli Kanonokká lettek.

Szepes Várallyán Tiszt. *Hubert Antal* Unsdorfi Plébánus Ur a' Szepesi Káptalan tiszteletbeli Kanonokjává tétetett, 's ugyan ezen rangjába Mélt. és Fő Tiszt. *Cseh István* Segéd Püspök Ur által béiktattatott.

Nagy Szokolyból T. Tolna Vármegyében. — A' tegnapi nap, ugy mint folyó Ju-

lius Hónapnak hatodik napja, vala reánk Reformáta Vallást követő N. Szokolyi Lakosokra nézve azon örvendetes nap, mellyen egy Századnak le folyta alatt soha nem történt Canonica Visitációra Helységünkben Fő Tiszteletű és nagy Tudományú *Bátory Gábor* Ur a' Duna melléki kerület Superintendense megérkezett. Azon örömét és Lelki Fő Pásztorá eránt a' buzgóságtól való elragadtatását a' népnek le nem lehet írni, melly ez napon történt; mert ámbár dolog' idő volt, még is mihelyest a' nép ezt megtudta, seregenként gyülekezett a' Parochialis Ház kapuja elejébe tisztelt Fő Pásztorának látására. Dél után 5 óra tájban jel adott harangozás által a' Templomba való menetelre. Ekkor a' nép a' Parochialis Ház kapujától fogva a' Templom ajtajáig két sort formálván, ezek között a' tisztelt Superintendens Ur Nagy Tiszteletű késerőivel, tiszta fehér ruhában felöltözött leányok által hintett virágokon a' Nép' kéztokolási, és Éljen! kiáltási között a' Templomba ment, és ott a' Lelki Pásztorok és Halgatók kötelességeikről ékes és igen szívre ható beszédet tartván az Oskólat látogatameg. Más nap, ugy mint Vasárnap reggel alig virradott meg, hogy az egész nép ismét a' Parochialis Ház előtt öszszegyülekezett, és az útazását Nagy Székelybefolytató Fő Tisztelendő Urnak kotsiját körül vette a' sok Aszszony nép, és nagy számú fehér ruhákba öltözött koszorús leányok virágokat hintve két sorral a' Helység végéig kísérték. Itt látván ezen különös buzgóságot és szeretetét a' népnek a' nagylelkű Fő Pásztor kotsijából leszállott, a' rohanva tódult népet kezei tsókolására botsáttotta és még egyszer öröm könnyeket hullatva megáldotta. Kotsija előtt, Helységünk' rendelése szerént 24 lovasok lovagoltak az egész Stacion, melly 4 órányi föld.

Tudományos Dolgok.

Bétsben *Camesinánál* most jött-ki, és talál-
tatik, 1 V. Cz. forintért valamint az ő, úgy
minden más könyvárosok' boltjaikban az itt
következő című könyv: —

Historisch-politische Erläuterung
über

B a n k a n s t a l t e n

überhaupt,

und

über die Oesterreichische Nationalbank

insbesondere,

von E. Th. Hohler.

(Közönségesen a' Bankóintézeteknek,
's különösen az Austriai Nemzeti Bankónak
Historiai és Politikai megvilágosittatása,
Hohler Th. E. által).

Az Austriai Nemzeti Bankónak felál-
littatása által, közelébről való és igen nagy
fontosságra kap a' Bankó' minémüségéről
való tudomány nem tsak mind azokra, a'
kik az Austriai Nemzeti Bankónak Rész-
sei és Aktzionáriusai, hanem átaljában az
Austriai Monarkhiabéli minden Státuspol-
gárookra nézve. Erre nézve egy oly írásra,
melly a' Bankóintézeteknek minémüségét,
belső alkatását, foglalatosságainak mód-
ját, 's természetszerént való következéseit,
mindenek által megérthetőleg megmagya-
rázná, annyival is inkább szükség vala,
hogy a' könyvkereskedőknek boltjaikban
mostan egy ilyen honnyi vagy külföldi írás
sem találtatik. A' feljebb nevezett író, már
több Politikai, 's a' közönség által közön-
séges meglelégedéssel fogadtatott írásairól 's
munkáiról ditséretesen esmertetvén, magá-
ra válolta azt, hogy ezen szükségesen segíte-
ni fog, 's erről a' nemzeti industriára 's kö-
zönséges boldogságra nézve ily fontos tárgy-
ról, egy valóságos tapasztalásokon 's Stá-
tusbéli tiszta praksison fundálódó magyará-
zatot fog kiadni. Ez az írás annyival is in-
teressásabb fog lenni a' közönségre néz-

ve, hogy a' Bankó' minémüségének egész
tudományát a' Historiából vétetett valóságos
példák által fogja mindeneknek szemek'elei-
be terjeszteni, 's érthetővé tenni. Haszonnal
és gyönyörködéssel fogják pedig ezen írást,
különösen a' kereskedők, fábrikások, és
birtokos gazdák olvasni.

Béts, Jul. 4-dikén, 1816.

Jelentés a' Magyar, olvasni szerető Közön-
séghez.

Egy könyvetske került ki sajtónk alól
illy titulus alatt: *A' Délusi Filoklesnek a'
Boldogságról való beszélgetése. Egy kis Da-
rab a' Barthelemy Anacharsisából, fordítatva
Német Nyelvből*, mellyet az igen Tisztelt
közönségnek egész bizodalommal ajánlunk.
Az a' nagy munka, mellyből ez fordítatott,
esméretes minden Olvasottak előtt, 's be-
tses volta tudva van; ez a' kis darab pedig
méltó jussal ajánltathatik a' többek között
az olvasni szerető Ifjúságnak, úgy mint a'
mellyben az erköltsi jóság, 's tisztaság —
világi életünkben eleinkbe szabott köteles-
ségeknek szoros gyakorlására serkentő in-
tések, — a' Vallás mulhatatlanúl szüksé-
ges voltáról való szép okoskodások foglal-
tatnak-bé; mellyben a' világi lehető bol-
dogságnak elérésére mintegy út mutató-
dik. Láthatja ebben az okos ifjúság a'
bölts régiségnek szép gondolatjait, 's tu-
dományát, 's az ebben találtató tanátso-
kat a' maga hasznára fordíthatja. Mi na-
gyobb nyereség, mint ha az ifjú sziv köte-
lességeivel megesmerkedik; azoknak tel-
lyesítésében boldogsága forrását feltalálja;
és az ifjúság' eltévelyedései ellen a' hasznos
olvasás által magát megoltalmazza? Méltó
jussal reménylhetjük, hogy a' Tisztelt Ma-
gyar Közönségnek szolgálni kész igyekeze-
tünk, ezen kis munkában számos kedvel-
lőkre fog találni, mellynek igen tsekély
ára, 45 xr.

Pesten Jun. 15-dikén, 1816.

Füskúti Landerer' Örökösei.